

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opocznie
ul. Adama Mickiewicza 2A, 26-300 Opoczno
tel. (44) 755-24-93, fax (44) 754-40-31
www.ops.opoczno.pl, mgops@ops.opoczno.pl

Opoczno, dn. 06 marca 2025 r.

**Miejsko-Gminny
Ośrodek Pomocy Społecznej
w Opocznie**
ul. Adama Mickiewicza 2A, 26-300 Opoczno
tel. 44 755 24 93, fax 44 754 40 31
NIP 7681099284, REG. 004700941

Urząd Miejski w Opocznie
Biuro Rady Miejskiej
ul. Staromiejska 6
26-300 Opoczno

Wysłano dnia 06. 03. 2025
Ilość zał. L.p.dz.
Podpis
Znak sprawy
I

MGOPS.071.3.2025

W odpowiedzi na pismo nr BRM.033.19.2025 z dnia 20 lutego 2025 roku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opocznie przekazuje „Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2024 r. oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań”.

DYREKTOR
Miejsko-Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Opocznie
Matyśkiewicz
mgr Elżbieta Matyśkiewicz

Załączniki:

- 1) Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2024 r.

Otrzymują:

- 1) adresat,
- 2) aa.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY ZA 2024 R.

ORAZ PRZEDSTAWIENIE POTRZEB ZWIĄZANYCH
Z REALIZACJĄ ZADAŃ.

Opoczno, dn. 14 marca 2025 r.

Sprawozdanie sporządzone na podstawie art. 176 i 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Miejsko–Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opocznie

Z Preambuły do Ustawy z dn. 9 czerwca 2011 r., o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz.49).

„/.../ dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.”

Wprowadzenie

Jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej zobowiązane są do wspierania rodziny, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą.

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49) zobowiązującym wójta do złożenia Radzie Miejskiej rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienia potrzeb związanych z realizacją zadań do 31 marca każdego roku.

Do zadań własnych gminy w myśl art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,

- c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3, w terminie:
 - a) do dnia 31 stycznia danego roku – za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku,
 - b) do dnia 31 lipca danego roku – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Do realizacji zadań gminy w zakresie wykonania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej upoważniony został Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opocznie.

Zgodnie z art. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie: pracy z rodziną, pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wspierania zewnętrznego.

I. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Opoczno na lata 2022-2024 został przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej nr XLII/450/2021 z dnia 30 grudnia 2021 r., na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) oraz art.176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j Dz. U. z 2025 r. poz. 49).

Główny cel Programu to rozwój zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, a także profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

Cele szczegółowe:

- 1) wzmocnienie roli i funkcji rodziny,
- 2) przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin, dotyczących trudności opiekuńczo-wychowawczych,
- 3) podejmowanie działań profilaktycznych na rzecz rodziny,
- 4) skuteczne reagowanie w już zaistniałych sytuacjach kryzysowych poprzez udzielanie wielopłaszczyznowego wsparcia,
- 5) podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej.

Adresaci Programu:

Program skierowany jest przede wszystkim do rodzin wychowujących dzieci na terenie Gminy Opoczno, które przeżywają trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Program adresowany jest również do rodzin, którym sąd ograniczył władzę rodzicielską lub pozbawił władzy rodzicielskiej. Obejmuje także współpracę z rodzicami, których dzieci przebywają już w pieczy zastępczej, a działania są skierowane na powrót dzieci do biologicznego środowiska.

Realizatorzy i Partnerzy Gminnego Programu Wspierania Rodziny to:

- 1) podmioty samorządu gminnego:
 - a) Urząd Miejski w Opocznie,
 - b) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opocznie,
 - c) Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opocznie,
 - d) Straż Miejska w Opocznie,
 - e) świetlice środowiskowe,
 - f) placówki oświatowe i kulturalne.
- 2) podmioty samorządu powiatowego i służby oraz instytucje o zasięgu powiatowym:
 - a) Komenda Powiatowa Policji w Opocznie,
 - b) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie,
 - c) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Opocznie
 - d) Powiatowy Urząd Pracy w Opocznie
 - e) Sąd Rejonowy w Opocznie,
 - f) Poradnia Leczenia Uzależnień w Opocznie,
 - g) placówki służby zdrowia,

- h) psychologów i pedagogów szkolni,
- i) parafie z terenu miasta i gminy,
- j) organizacje pozarządowe - fundacje.

W 2024 r. współpraca pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny realizowana była poprzez:

- wspieranie lokalnych inicjatyw na rzecz rodziny i umacnianie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny,
- umożliwienie rodzinom dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego, terapeutycznego,
- udzielanie poradnictwa i wsparcia rodzinom zagrożonym kryzysem oraz rodzinom zastępczym,
- wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo – resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym,
- zapewnienie dostępu do specjalistycznych form wsparcia osobom uzależnionym, ofiarom przemocy oraz ich rodzinom,
- organizowanie czasu wolnego oraz promowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie miasta i gminy Opoczno,
- realizację programów profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych,
- wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci, pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- opiekę i profilaktykę zdrowotną.

Do podstawowych źródeł finansowania Programu należą:

- budżet Gminy Opoczno,
- budżet państwa na dofinansowanie zadań własnych,
- środki finansowe z funduszy unijnych pozyskane zarówno przez jednostki organizacyjne miasta, jak i organizacje pozarządowe i inne podmioty realizujące projekty społeczne w partnerstwie z miastem,
- środki finansowe podmiotów współpracujących z miastem w zakresie realizacji zadań programu,
- dotacje z budżetu państwa na realizację zadań zleconych,
- programy rządowe z zakresu wspierania rodziny.

II. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

Asystent rodziny staje się coraz bardziej znaczącym elementem systemu wspierania rodziny w środowisku. Rola asystenta rodziny jest różnorodna, choćby z uwagi na złożony charakter sytuacji problemowych występujących w rodzinach objętych asystą. W swojej codziennej pracy asystenci prowadzą działania w sposób nietypowy, stosują różnorodne rozwiązania niestandardowe, dopasowane do konkretnej, często niejednoznacznej sytuacji. Nieustanne konstruowanie roli zawodowej wynika także z natury codziennych działań asystentów, które niejednokrotnie wymagają ciągłej refleksji. Ponadto problemy rodzin, które powinny być rozwiązywane, zazwyczaj nie są wewnętrznie spójne, co może rodzić dylematy w spełnianiu profesjonalnego wymiaru asysty rodzinnej.

W 2024 r. asystenci rodziny Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Opocznie brali udział w następujących bezpłatnych szkoleniach:

- 1) „Pedagogiczne aspekty pracy Asystenta Rodziny” szkolenie on-line.
- 2) „Pierwszy plan pracy z rodziną biologiczną” szkolenie on-line.
- 3) „Realizacja, procedury interwencyjnego odbioru dziecka przez kuratora sądowego” szkolenie on-line.
- 4) „Dlaczego smartfon nie zastąpi rodziców a social media bezpośrednich kontaktów”. Spotkanie z ekspertem.
- 5) „Monitoring sytuacji rodziny, w której jest prowadzona procedura niebieskiej karty” szkolenie on-line.
- 6) Konferencja „Ochrona dziecka- nasza wspólna troska”.
- 7) „Współpraca asystenta rodziny z pracownikiem socjalnym” szkolenie on-line.
- 8) Konferencja „Phubbing rodzicielski”.
- 9) „Psychoterapia dzieci i młodzieży z problemem uzależnienia” szkolenie on-line.
- 10) Webinar „Co łączy sok pomarańczowy i dezinformację”.
- 11) „Jak przeciwdziałać bullingowi cyberbullingowi w szkole i klasie” szkolenie on-line.
- 12) „Leczenia problematycznego używania ekranów” szkolenie on-line.
- 13) Konferencja „Forum specjalistów stop przemocy,,
„Rola interwencji kryzysowej w środowisku lokalnym”.
- 14) „Animator czasu wolnego” kurs w ramach projektu „Rodzina to całe szczęście”.
- 15) „Animator zabaw i gier” kurs w ramach projektu „Rodzina to całe szczęście”.

W przypadku asystentów rodzin ważne jest nie tylko przygotowanie do pełnienia roli zawodowej, ale także doskonalenie się w niej przez ustawiczne doszkalanie się i samokształcenie. Wynika to z konieczności trwania w wielowątkowej relacji przez dłuższy okres czasu, gdyż nie jest możliwe szybkie rozwiązywanie skomplikowanych problemów wspieranych rodzin. Rodziny objęte asystą wymagają długo trwającej relacji, ponieważ skuteczne wyeliminowanie wieloletnich, złożonych zaniedbań jest procesem długotrwałym.

III. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Indywidualna praca asystenta rodziny z rodzinami pozwoliła zaobserwować zmianę poziomu motywacji klientów do podejmowania działań zmierzających ku zmianie ich sytuacji życiowej. Zauważalne stało się zmniejszenie poczucia osamotnienia i bezsilności u rodzin, zwiększenie koncentracji na przyszłości i przekonanie o kształtowaniu jej poprzez własne decyzje. W klientach nastąpił wzrost wiary w możliwość przełamania trudności, często przekazywanych międzypokoleniowo oraz w budowaniu nowych modeli rodziny, kształtujących wyższą jakość życia. Dzięki metodycznemu działaniu asystentów rodziny: modelowaniu i komplementowaniu oraz poszukiwaniu zasobów u klientów nastąpił wzrost ich poczucia własnej wartości oraz skuteczności w działaniu. Podmiotowe podejście do

klienta, tj. umożliwienie rodzinom uczestniczenia w procesie pomocowym (współdecydowanie oraz współdziałanie) pozwoliło poszczególnym osobom zbudować wyższe poczucie własnej wartości i osiągnąć samodzielność. Wśród wielu klientów doszło do zmiany postawy wobec instytucji pomocy społecznej – przekierowania z nastawienia roszczeniowego na własną aktywność i samodzielne poszukiwanie rozwiązań. Aktywizacja środowiska lokalnego w pracy na rzecz rodziny miała na celu pobudzenie sił i zasobów krewnych, przyjaciół, sąsiadów. Należy podkreślić, że idea pracy asystentów rodziny zakłada, iż w pracy z dzieckiem i rodziną w pierwszej kolejności zabezpieczane są potrzeby dziecka, których realizacja wpływa na jego harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych to zespół planowych działań, mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Zgodnie z Ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania. Zadanie to realizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opocznie. Rodziny objęte wsparciem w postaci asystenta rodziny stopniowo przyswajają styl życia zgodny z obowiązującymi normami społecznymi, które są powszechnie uznane za bezpieczne i optymalne dla rozwoju dzieci.

Praca asystentów rodziny wpisuje się w priorytetowe działania polityki społecznej Gminy Opoczno, w szczególności w zakresie wyrównywania szans osób zagrożonych i wykluczonych społecznie jako nowy model pracy środowiskowej, zapewniający utrzymanie dzieci w ich naturalnych środowiskach. Zadania z zakresu wsparcia rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze realizowane były przez pracowników Zespołu ds. asysty rodzinnej Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Opocznie i polegały na:

- 1) opracowaniu i realizacji planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny,
- 2) udzielaniu pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- 3) udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- 4) udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- 5) udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- 6) wspieraniu aktywności społecznej rodzin,
- 7) udzielaniu wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach edukacyjnych,
- 8) sporządzaniu na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach,
- 9) współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym, grupą diagnostyczno-pomocową, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

W rodzinach objętych asystenturą rodzinną występowały następujące problemy:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- brak pozytywnych wyuczonych wzorców wychowawczych,
- bezrobocie,
- problemy alkoholowe,
- przemoc w rodzinie,

- ubóstwo,
- niepełnosprawność,
- konflikty pomiędzy małżonkami, konkubentami, jak również rodzicami i dziećmi,
- choroby psychiczne.

Praca z rodzinami objętymi wsparciem na terenie Gminy Opoczno, realizowana jest przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opocznie na zasadzie dobrowolności. Wspieranie rodziny odbywa się za jej zgodą i aktywnym udziałem z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Pracownicy odpowiedzialni za jej realizację, zobowiązani byli do analizowania sytuacji rodziny z zachowaniem szczególnej uwagi na dzieci w niej przebywające oraz do podejmowania ewentualnych działań w sytuacji podejrzenia jakichkolwiek nieprawidłowości. Wśród rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, znaczna część znajdowała się od wielu lat w systemie pomocy społecznej. Były to rodziny z niepełnosprawnością, przewlekłymi chorobami somatycznymi, psychicznymi i uzależnieniami od substancji psychoaktywnych, były to również rodziny o niskim statusie społecznym, ubogie, często długotrwale bezrobotne. Trudnościom opiekuńczo-wychowawczym często towarzyszyły upośledzenie dysfunkcje w znaczący sposób zmieniające właściwe postrzeganie rzeczywistości.

W 2024 r. Zespół ds. asysty rodzinnej składał się z 5 asystentów rodziny, w tym 3 zatrudnionych w ramach projektu konkursowego oraz 1 pedagoga. Pod opieką asystentów pozostawało łącznie **62 rodziny** z tego 12 rodzin kontynuuje współpracę na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Opocznie III Wydział Rodzinny i Nieletnich.

Intensywność pracy z rodziną charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem, w zależności od analizowanego przedziału czasowego. Pierwsze miesiące współpracy wymagają największego zaangażowania zarówno asystenta, jak i poszczególnych członków rodziny. Praca asystenta rodziny ma charakter profilaktyczny, którego głównym celem jest zapobieganie ukształtowanym, destrukcyjnym wzorcom wychowawczym. Działania te skutkują stworzeniem planu pracy z rodziną. Stopniowa realizacja zadań wynikających z planu pracy z rodziną prowadzi do usamodzielniania się rodzin i minimalizowania roli asystenta. W rezultacie asystent monitoruje działania rodziny dokonując ich okresowej oceny, aż do bezpiecznego poziomu usamodzielnienia się rodziny.

Poniższa tabela daje możliwość dokonania oceny sytuacji rodzin objętych systemem pomocy społecznej, które wykazują trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ponadto analiza danych zgromadzonych w powyższym obszarze, umożliwi określenie potrzeb w zakresie realizacji zadań z obszaru wspierania rodziny.

Tab. Zestawienie rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny:

Rodziny objęte asystą, a w tym:	Liczba rodzin	Liczba dzieci w tych rodzinach
a) rodziny wieloproblemowe (powyżej trzech problemów występujących w rodzinie)	62	134
b) rodziny z częściowym ograniczeniem praw rodzicielskich lub objęte nadzorem kuratora	26	61
c) rodziny, których dzieci przebywały lub przebywają w pieczy zastępczej (ilość dzieci w pieczy)	4	6
Rodziny objęte asystą, a w tym:		
a) rodziny niepełne	35	65
b) rodziny wielodzietne (3 i więcej dzieci)	20	73
c) rodziny wychowujące dzieci w wieku 0-6 lat	29	39
d) rodziny wychowujące dzieci w wieku 7-9 lat	17	18
e) rodziny wychowujące dzieci w wieku 10-18 lat	47	77
f) rodziny przeżywające trudności związane ze stanem zdrowia dziecka (ds. dzieci chore, niepełnosprawne, nadpobudliwe, z zaburzeniami zachowania)	25	38
g) rodziny bezrobotne, ubogie	33	75
h) rodziny w sytuacjach kryzysowych wynikających z problemów rodziców (ds. przemoc w rodzinie, uzależnienia)	33	67
i) rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w 2023 r.	2	3
j) rodziny, wobec których toczyło się postępowanie w sprawie ograniczenia władzy rodzicielskiej	11	24
k) rodziny, wobec których toczyło się postępowanie w sprawie pozbawienia władzy rodzicielskiej	1	1
l) rodziny, wobec których toczyło się postępowanie w sprawie zmiany zarządzeń opiekuńczych	5	8

Źródło: dane MGOPS w Opcznie za 2024 r.

Zespół ds. asysty rodzinnej w 2024 r., zakończył współpracę z 10 rodzinami w tym:

- 1) ze względu na osiągnięcie, bądź częściowe osiągnięcie celów – 6 rodzin;
- 2) ze względu na brak efektów – 1 rodzina;
- 3) ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę – 3 rodziny;

Działania asystenta rodziny:

- pomoc klientom w sporządzaniu wszelkiego rodzaju pism, podań, wniosków, pozwów sądowych;
- towarzyszenie rodzinie i inicjowanie działań prawnych w celu uregulowania zaniechań i wyjaśnienia sytuacji prawnej w sprawach rodzinnych;
- wspomaganie w zabezpieczeniu odpowiedniej specjalistycznej opieki medycznej i psychologicznej;
- towarzyszenie podczas wizyt lekarskich;

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, zwłaszcza w rodzinach z problemem alkoholowym;
- pomaganie przy poszukiwaniu zatrudnienia dla pełnoletnich członków rodziny;
- monitorowanie wywiązywania się rodziców z obowiązku dbania o zdrowie dzieci;
- motywowanie do pozytywnego działania na rzecz polepszenia sytuacji rodziny;
- kontaktowanie się z innymi jednostkami pracującymi na rzecz rodziny;
- wskazywanie, jak sprawnie można wykonywać obowiązki domowe;
- doradzanie rodzicom jak prawidłowo zarządzać własnym budżetem domowym;
- pomaganie w wyszukiwaniu ofert wynajmu mieszkania;
- monitorowanie przyznania dodatku mieszkaniowego;
- motywowanie do uczestnictwa w różnego rodzaju terapiach: terapii rodzinnej, terapii uzależnień, terapii psychologicznej oraz nadzorowanie przebiegu tych terapii;
- współpraca z nauczycielami, wychowawcami i pedagogami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych z dziećmi;
- wskazywanie sposobów wspólnego spędzania wolnego czasu z rodziną;
- aktywowanie rodziców do częstych kontaktów z wychowawcami;
- pomaganie w odrabianiu lekcji, wyrównaniu zaległości w nauce i przygotowaniu do sprawdzianów szkolnych;
- motywowanie rodziców do większego zaangażowania się w opiekę nad dziećmi i zadbania o wygląd estetyczny mieszkania;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin, zachęcanie do aktywnego udziału w projekcie realizowanym w Ośrodku „Rodzina to całe szczęście”;
- współpracowanie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Komendą Powiatową Policji, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej, Sądem Rodzinnym, kuratorami społecznymi, Poradnią Leczenia Uzależnień, pedagogami i wychowawcami dzieci w szkołach, przedszkolach, ze świetlicami środowiskowymi a także z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Systematyczna praca asystentów rodziny we współpracy z pracownikami socjalnymi oraz z innymi specjalistami realizującymi zadania z zakresu wspierania rodziny, przyczyniła się do wzrostu kompetencji wychowawczych oraz poprawy funkcjonowania rodzin. Poprawa ta była zauważalna w wielu aspektach życia wszystkich członków rodzin objętych asystenturą. Asystent rodziny prowadził działania w zakresie prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych i kształtowania prawidłowych wzorców rodzicielskich.

b) organizowanie szkoleń i warunków do działania rodzin wspierających.

Rodziny z terenu gminy Opoczno, mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w 2024 r. nie korzystały ze wsparcia tzw. „rodzin wspierających”, z uwagi na brak zainteresowania taką formą pomocy.

Należy podkreślić, że Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opocznie jest otwarty na zaangażowanie się rodzin wspierających w przypadku zapotrzebowania, zgłoszonego przez rodziny będące w szeroko rozumianym kryzysie. Taka forma

współdziałania byłaby niewątpliwie doskonałym wsparciem dla wysiłków podejmowanych przez asystentów rodziny. Art. 30 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustawy wskazuje, że pełnienie funkcji „rodziny wspierającej” może zostać powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka, które:

- nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo,
- nie figurują w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

Rodzina ta w swoim założeniu byłaby niezinstytucjonalizowaną formą wsparcia dla rodzin, które nie potrafią wyjść z kryzysu, przeżywają trudności w zakresie opieki i wychowywania dzieci.

c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Zgodnie z art. 176 pkt. 3 lit. c ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jedną z form wsparcia rodziny będącą zadaniem własnym gminy, jest tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem poprzez prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

W celu wsparcia rodziny, dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Może być ona prowadzona w formie opiekuńczej, w tym świetlic, kół zainteresowań, klubów i ognisk wychowawczych, specjalistycznej lub pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

W 2024 r. na terenie miasta Opoczno funkcjonowały 2 placówki wsparcia dziennego, prowadzone przez organizację pozarządową:

- świetlica środowiskowa „Przytulisko” przy ul. Wyszyńskiego 13a w Opocznie, prowadzona przez Fundację Dar dla Potrzebujących, która oferuje wsparcie dla 30 dzieci.
- świetlica środowiskowa „Pozytywka” przy ul. Staromiejskiej 14 w Opocznie, prowadzona przez Fundację Dar dla Potrzebujących, która może objąć pomocą 30 dzieci.

IV. Finansowanie:

a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny: w 2024 r. nie wykazano kosztów związanych ze szkoleniem asystentów rodziny. Udział w szkoleniach i konferencjach był bezpłatny;

b) koszty związane z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, ponoszonych przez rodziny wspierające – brak kosztów. W 2024 r. na terenie gminy Opoczno, nie funkcjonowała żadna rodzina wspierająca. Powodem tej sytuacji był brak osób/rodzin chętnych do podjęcia się takiej roli.

V. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku.

Zgodnie z art. 191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz

pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Na realizację tego zadania w 2024 r. zaplanowano **988 612,00 zł**, natomiast wykonanie to kwota **988 364,99 zł**, która została pokryta ze środków własnych Gminy z przeznaczeniem na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci z gminy Opoczno w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych. W 2024 r. w pieczy zastępczej przebywało łącznie **55 dzieci**.

VI. Sporządzanie, zgodnie z wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W 2024 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opocznie sporządził dwa sprawozdania rzeczowo-finansowe za okres od stycznia do czerwca oraz od lipca do grudnia 2024 r., które zostały przekazane do Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi przez system Centralnej Aplikacji Statystycznej.

VII. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Asystenci rodziny zatrudnieni w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Opocznie, wspomagani przez pracowników socjalnych, na bieżąco monitorowali sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W tym zakresie współpracowali z pedagogami szkolnymi, Komendą Powiatową Policji, kuratorami sądowymi, służbą zdrowia i przedstawicielami innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

Dotychczasowe doświadczenia wykazują, że praca asystentów rodziny przynosi pozytywne rezultaty.

Jednym z zadań asystentów rodziny określonych w art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest monitorowanie sytuacji rodzin bezpośrednio po zakończeniu pracy z rodziną. Przez okres trzech miesięcy asystent kontaktuje się z rodziną raz w miesiącu, z wyjątkiem sytuacji, kiedy rodzina sama inicjuje kontakt, bądź kiedy asystent pozyska niepokojące informacje na temat funkcjonowania rodziny.

Celem pracy z rodziną jest wspieranie i współtowarzyszenie rodzinie dotkniętej szeroko pojętym kryzysem życiowym, w procesie odzyskiwania kontroli i zdolności autonomicznego funkcjonowania w społeczeństwie.

Dodatkowe formy wspierania rodziny - Projekt „Rodzina to całe szczęście”.

W odpowiedzi na potrzeby rodzin z terenu gminy Opoczno poza ustawowymi zadaniami realizowanymi przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opocznie podejmowane były dodatkowe inicjatywy.

Od 01.07. 2024 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opocznie rozpoczął realizację projektu konkursowego „Rodzina to całe szczęście”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 – zgodnie z umową nr FELD.07.12-IP.01-0037/23-00 z dnia 5 sierpnia 2024 r.

Okres realizacji projektu: 01.07.2024 r. – 30.06.2027 r.

Ogólna wartość projektu: 3 093 827,69 zł.

Dofinansowanie z UE: 2 629 753,54 zł.

Dofinansowanie wkładu krajowego z budżetu państwa: 309 347,60 zł

Wkład własny: 154 726,55 zł.

W 2024 r. (stan na 31.12.2024 r.) w projekcie wzięło udział 46 rodzin (138 osób) zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, zamieszkujących na terenie Gminy Opoczno.

Uczestnicy projektu brali udział w następujących formach wsparcia:

1. Usługa asystenta rodziny.

Na potrzeby realizacji projektu zatrudniono 3 asystentów rodziny na pełen etat. Ponadto oddelegowano do projektu 1 asystenta rodziny na $\frac{3}{4}$ etatu i 1 asystenta na $\frac{1}{4}$ etatu. Do zadań asystentów rodziny należały m.in.: motywacja rodzin do uczestnictwa w projekcie, udzielanie kompleksowego wsparcia zgodnego z potrzebami i problemami rodzin, pomaganie w załatwieniu codziennych spraw i napotkanych trudności. Przez cały czas trwania projektu planowana jest rekrutacja rodzin do udziału w zadaniach realizowanych w ramach projektu „Rodzina to całe szczęście”.

2. Usługa w formie wsparcia pedagogicznego.

Na potrzeby realizacji projektu zatrudniono pedagoga na pełen etat. Pedagog wspiera rodziny w trudnych sytuacjach opiekuńczo-wychowawczych i szkolnych na podstawie diagnozy i potrzeb zgłaszanych przez dane rodziny oraz asystentów. Pozostaje do dyspozycji wszystkich rodzin, które potrzebują takiego wsparcia. Pedagog musi przebywać w stałym kontakcie, min.: ze szkołami, poradnią psychologiczno-pedagogiczną oraz kuratorami sądowymi.

3. Usługa w formie porad prawnych.

W ramach spotkań przygotowano m.in.: pisma procesowe oraz udzielano porad prawnych z zakresu prawa rodzinnego, cywilnego i karnego, według potrzeb uczestników projektu biorących udział w spotkaniach. W okresie realizacji zadania - od 1 października 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. zrealizowanych zostało około 7 godzin zegarowych indywidualnych porad prawnych, z których skorzystało 7 uczestników projektu.

4. Usługa w formie korepetycji.

W ramach realizowanego projektu „Rodzina to całe szczęście” prowadzone były korepetycje z języka polskiego i języka angielskiego. W 2025 roku planujemy realizację korepetycji z matematyki oraz fizyki. Na potrzeby realizacji zadania zatrudniono 1 korepetytora z języka polskiego oraz firmę prowadzącą korepetycje z języka angielskiego. W okresie realizacji zadania – od 1 października 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. zrealizowano:

- 54 godzin zegarowych korepetycji z języka polskiego, w których udział wzięło 9 dzieci – uczestników projektu,
- 139 godzin zegarowych korepetycji z języka angielskiego. Udział w korepetycjach wzięło 34 dzieci – uczestników projektu,

5. Usługa w formie podnoszenia kompetencji kadry.

W ramach zadania, w okresie od września 2024 r. do grudnia 2024 r., kadra projektowa, tj. 4 Asystentów rodziny i 1 pedagog wzięli udział w kursie „Animator gier i zabaw dla dzieci” oraz „Animator czasu wolnego”. Uczestnicy w toku kursów nauczyli się, jaka jest charakterystyka pracy animatora i jego codzienne zadania. Pracownicy poznali rodzaje animacji, dowiedzieli się jak tworzyć program animacji. Zapoznali się ze sztuką komunikowania się, rozwiązywania konfliktów czy promowania swojej pracy. Dowiedzieli się jakie są różnice w pracy z osobami w różnym wieku i z różnymi zainteresowaniami. Poznali konkretne gry i zabawy: sportowe, integracyjne, muzyczno–ruchowe i plastyczne. Nauczyli się w praktyce malowania twarzy, zabawy z chustą animacyjną czy dużymi bańkami mydlanymi.

Ponadto Asystenci rodziny i pedagog zaczęli uczęszczać na studia podyplomowe na kierunku „Diagnoza, terapia i pomoc psychologiczno–pedagogiczna”.

W następnych latach, w ramach projektu „Rodzina to całe szczęście” planowane są usługi:

1. Asystenta rodziny – kontynuacja,
2. Pedagog – kontynuacja,
3. Porady prawne – kontynuacja,
4. Korepetycje (j. polski, j. angielski, matematyka, fizyka),
5. Warsztaty dla rodziców biologicznych pod nazwą: „Gospodarowanie budżetem domowym”, „warsztaty kulinarne”,
6. Wyjazdowe warsztaty dla całych rodzin nt. „Nabywania umiejętności społecznych i wzmacniania więzi”,
7. Przeprowadzenie grup samopomocowych i grup wsparcia- spotkania z prelegentami (dietetykiem, laryngologiem, okulistą, stomatologiem, fizjoterapeutą itp.),
8. W formie zajęć logopedycznych dla dzieci,
9. Szkolenie dla pracowników „Skoncentrowanie na rozwiązaniach”.

Wykaz potrzeb na 2025 r., związanych z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny

1. Kontynuacja wsparcia asystenta rodziny dla rodzin, mających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2. Utrzymanie dobrej współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę.
3. Zabezpieczenie środków finansowych z przeznaczeniem na utrzymanie dzieci, przebywających w pieczy zastępczej.

4. Zwiększenie działań profilaktycznych oraz doskonalenie metod pracy z rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze celem wykształcenia prawidłowych wzorców w rodzinie jako naturalnym środowisku wychowawczym.
5. Zwiększenie kwalifikacji asystentów rodziny poprzez uczestnictwo w szkoleniach.
6. Realizacja „Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Opoczno na lata 2025-2027” przyjętego Uchwałą Nr XI /106/ 2024 Rady Miejskiej w Opocznie z dnia 20.12.2024 r.

Praca z rodziną polega głównie na działaniach profilaktycznych, dlatego mając na uwadze sukcesywność podejmowanych działań oraz dużą ich skuteczność w zapewnieniu wsparcia rodzinom zmagającym się z niewydolnością opiekuńczo -wychowawczą, konieczna jest kontynuacja owych działań oraz podejmowanie nowych.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opocznie kontynuuje realizację rozwiązań w zakresie wspierania rodziny, kierując się dobrem dziecka, dobrem rodziny, jako naturalnego środowiska rozwoju dziecka, przy współdziałaniu instytucji i organizacji, pracujących

z dziećmi i rodzicami. W celu osiągnięcia zamierzonych efektów konieczne jest interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe ich wsparcie.